

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „MOLINUKAS“

PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“

l. e. p. direktoriaus

2026 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. V-73

NEELEKTROTECHNINIO PERSONALO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 23

I. BENDROJI DALIS

1.1. Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ neelektrotechninio personalo darbuotojas gali pradėti darbą tik teoriškai apmokytas saugiai dirbti, susipažinęs su darbo metu naudojamų įrenginių, prietaisų konstrukcija ir eksploatavimo ypatumais, patikrinęs sveikatą ir pasirašytinai instrukuotas, informant instruktavimų registravimo žurnaluose, pagal įstaigoje nustatytą ir patvirtintą instruktavimo tvarką, bei patvirtintomis instrukcijomis, priskirtomis darbuotojo saugai ir sveikatai jo darbo vietoje užtikrinti.

1.2. Remiantis įstaigoje galiojančia tvarka – atliekami šie instruktavimai:

1.2.1. įvadinis;

1.2.2. pirminis darbo vietoje;

1.2.3. periodinis darbo vietoje;

1.2.4. papildomas darbo vietoje;

1.2.5. tikslinis darbo vietoje.

1.3. Darbuotojas atlikdamas savo darbo funkcijas turi laikytis įstaigos darbo tvarkos taisyklėse nustatyto darbo ir poilsio laikos reikalavimų:

1.3.1. darbuotojo darbo ir poilsio laikas nustatomas darbo grafike ir/(arba) darbo tvarkos taisyklėse;

1.3.2. suteikiama pertrauka pavalgyti ir pailsėti darbuotojas naudoja savo nuožiūra, šios pertraukos metu darbuotojas gali palikti savo darbo vietą;

1.3.3. maksimalus darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per septynias dienas neturi viršyti keturiasdešimt aštuonių valandų.

1.4. Darbuotojui draudžiama ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, narkotines bei toksines medžiagas. Pastebėjus tokį darbuotoją – pranešti tiesioginiam savo vadovui ir/arba darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui.

1.5. Darbuotojas darbo metu, pakeliui į darbą ar pakeliui iš darbo, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo turi nedelsdamas kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą, pranešti Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovui ir/ar darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui.

1.6. Darbuotojas matęs nelaimingą atsitikimą arba apie jį sužinojęs, turi nedelsdamas suteikti nukentėjusiajam pirmąją medicinos pagalbą ir pranešti tiesioginiam Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovui ir/ar darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui. Jeigu reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą. Darbo vietą ir įrenginių būklę, iki bus pradėtas tirti nelaimingas atsitikimas, reikia išlaikyti tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus tam tikru aktu.

1.7. Pastebėjus įrenginių, prietaisų konstrukcijų gedimą, esant nesaugiai darbo vietai, techniškai netvarkingoms darbo priemonėms, nepakankamam darbo vietos apšvietimui būtina sustabdyti darbus ir nedelsiant pranešti tiesioginiam Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovui ir/ar darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui.

1.8. Neelektrotechninio personalo darbuotojas turi:

1.8.1. aiškiai suprasti įspėjamosios signalizacijos reikšmę;

1.8.2. elementariai nusimanyti apie elektros srovės pavojingumą bei saugos priemones dirbant aptarnaujamame ruože;

1.8.3. mokėti suteikti pirmąją pagalbą.

1.9. Darbo vietoje turi būti pirmos pagalbos vaistinė (vaistinės buvimo vieta ženklinama baltu pliuso ženklu žaliame fone).

1.10. Asmens higienos reikalavimai:

1.10.1. darbo vietoje nelaikyti ir nevalgyti maisto produktų;

1.10.2. nelaikyti atvirų indų su skysčiais (vanduo, kava ir pan.), jei tokie indai nėra specialiai apsaugoti nuo skysčio išsiliejimo;

1.10.3. laikytis asmens higienos reikalavimų, nesudaryti antisanitarijos sąlygų, galinčių trukdyti kitų darbuotojų darbui.

1.11. Pakilus darbuotojo kūno temperatūrai nedelsiant pranešti tiesioginiam Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1. Pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

2.1.1. elektros srovės poveikis – galimi širdies veiklos, kvėpavimo sutrikimai, įvairių laipsnių nudegimai, netenkama sąmonė, kartais ištinka staigi mirtis;

2.1.2. netvarkinga darbo vieta (slidžios, nelygios grindys ir laiptai, nėra turėklų) – galimos sunkios bei mirtinos traumos;

2.1.3. nepakankamas darbo vietos apšvietimas - galimi regos sutrikimai, traumos;

2.1.4. netinkamas mikroklimatas (temperatūra, drėgmė, ventiliacija ir kt.) darbo vietoje – neigiamas poveikis organizmui;

2.1.5. netvarkingi įrenginiai, įrankiai, patalpos ir kt. – galimas susižeidimas, sužalojimas;

2.1.6. avarinės būklės pastatai – galimos traumos, netgi mirtinos;

2.1.7. dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), alergiškai veikiančios visą organizmą – galimi uždegimai, alerginės ir profesinės ligos;

2.1.8. triukšmas, vibracija – neigiamas poveikis centrinei nervų sistemai;

2.1.9. besisukančios ir kitaip judančios darbo metu naudojamo įrenginio dalys – galimos traumos;

2.1.10. aštrūs įrenginių, inventoriaus, mechanizmų kampai – galimi sužeidimai, traumos;

2.1.11. krintantys, griūvantys daiktai – galimos traumos, sunkūs sužeidimai;

2.1.12. dūžtantys daiktai (stiklas, plastmasė ir kt.), šukių valymas – galimos pjautinės traumos, sužeidimai;

2.1.13. elektromagnetinis laukas – galimas poveikis periferinei nervų sistemai;

2.1.14. pažeistas įžeminimas (įnulinimas) – elektros traumos galimybė;

2.1.15. karšta aplinka (aukštesnė kaip + 35°C) – varginančiai veikia organizmą;

2.1.16. laidžios elektros srovei grindys – elektros traumos galimybė.

2.2. Darbdavys (įvertinęs kenksmingus ir pavojingus fizinius, cheminius, biologinius ir kitokius veiksnius) privalo aprūpinti darbuotoją asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

2.3. Saugos priemonės nuo pavojingų ir kenksmingų veiksnių poveikio:

2.3.1. organizacinės;

2.3.2. techninės.

2.4. Organizacinės saugos priemonės:

2.4.1. darbuotojų kvalifikacijos atitikimas darbui, kvalifikacijos tobulinimas, darbuotojų instruktavimas ir atestavimas;

2.4.2. darbo drausmė;

2.4.3. darbo organizavimas pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus;

2.4.4. darbuotojų aprūpinimas asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

2.4.5. įvykusių nelaimingų atsitikimų, incidentų analizė ir darbuotojų supažindinimas su priežastimis.

2.5. Techninės saugos priemonės:

2.5.1. įrenginių, mechanizmų paruošimas darbui ir jų eksploatacija pagal darbuotojų saugos ir sveikatos norminių aktų reikalavimus;

2.5.2. griežtas technologinio proceso laikymasis;

2.5.3. darbo vietų, atitinkančių higienos, gamybinės sanitarijos, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, Darboviečių įrengimo bendruosius nuostatus, įrengimus;

2.5.4. įrankių, pagalbinės ir apsauginės įrangos panaudojimas pagal darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus.

2.6. Kiekviena asmeninė apsaugos priemonė turi:

2.6.1. apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių, esančių darbo aplinkoje, nesukeldama didesnės rizikos darbuotojo sveikatai ir saugai;

2.6.2. atitikti ergonominius reikalavimus ir esamą darbuotojo sveikatos būklę;

2.6.3. tikti (būti atitinkamai priderinta) darbuotojui;

2.6.4. būti tikrinama periodiškai įstaigos gamintojos nurodyta tvarka ir terminais.

2.7. Asmeninė apsauginė priemonė naudojama, kai darbo aplinkoje negalima išvengti rizikos arba pakankamai ją apriboti techninėmis kolektyvinėmis saugos arba darbo organizavimo priemonėmis, metodais ir būdais.

2.8. Darbuotojai privalo nepradėti dirbti be asmeninių apsaugos priemonių, kai yra informuoti ir apmokyti, ir naudoti jas dirbdami.

2.9. Darbdaviai privalo įrengti saugos ir sveikatos apsaugos ženklus pagal saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų reikalavimus ten, kur neįmanoma išvengti rizikos arba pakankamai ją sumažinti kolektyvinėmis saugos priemonėmis, darbo organizavimo metodais, būdais.

2.10. Darbdaviai atsižvelgia į rizikos vertinimą, nustatytą Lietuvos Respublikos žmonių saugos darbe įstatymu ir kitais teisės aktais, ir, kur reikia, įrengia saugos ir sveikatos apsaugos ženklus.

2.11. Jeigu darbai susiję su tarša, darbuotojams turi būti nemokamai išduodamos asmens higienos priemonės (muilas, rankšluosčiai ir kita).

2.12. Darbdaviai privalo apmokyti ir instruktuoti darbuotojus apie saugos ir sveikatos apsaugos ženklų taikymą darbovietėje. Mokymo metu turi būti gerai išaiškinta ženklų reikšmė, visų pirma jų žodinės informacijos prasmė, taip pat kaip elgtis paprastais bei ypatingais atvejais.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

3.1. Gauti tiesioginio Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais.

3.2. Draudžiama dirbti su suplyšusiais, netvarkingais, atsilapojusiais drabužiais.

3.3. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, įsitikinti, ar grindys sausos, neslidžios, neužkrautos vaikščioti skirtos vietos, vizualiai patikrinti ar pakankamas vietinis apšvietimas.

3.4. Vizualiai patikrinti įrengimo įžeminimą (įnulinimą). Įsitikinti ar nenutrūkęs įžeminimo (įnulinimo) laidininkas tarp įžeminimo kontūro ir naudojamo įrenginio.

3.5. Apžiūrėti elektros įrenginius: ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija, ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų.

3.6. Draudžiama:

3.6.1. liesti drėgnomis rankomis elektros laidus, kabelius, kištukus, prietaisus ar įrenginius;

3.6.2. dirbti su elektros įrankiais ar įrenginiais, jeigu prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis;

3.6.3. dirbti su elektros įrankiais, prietaisais ar įrenginiais, jei ant jų pateko skystis;

3.6.4. eksploatuoti išardytą, nebaigtą remontuoti elektros įrenginį ar prietaisą.

3.7. Vizualiai patikrinti darbo vietos įrenginių būklę:

3.7.1. ar jie įžeminti (įnulinti). Tai atliekama apžiūrint kabelį (laidą), kuriuo įrenginys jungiamas į elektros tinklą, kištuką, elektros kištukinį lizdą;

3.7.2. ar uždengti elektros skydelio, įrenginio kontaktai, turintys elektros įtampą;

3.7.3. ar tvarkingas elektros kabelio kištukas, kištukinis lizdas, į kurį jungiamas įrenginys;

3.7.4. ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija;

3.7.5. ar įrenginį jungiantys su elektros tinklu laidai nesiliečia prie karštų, drėgnų, tepaluotų paviršių, kitų kabelių, aštrių briaunų, kitų įžemintų įrenginių, centrinio šildymo radiatorių, vamzdžių;

3.7.6. ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų. Laidai (kabeliai) turi būti jungiami prie kištukinio lizdo taip, kad nebūtų galimybės ant jų užlipti ar einant už jų užsikabinti.

3.8. Pastebėjus bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksnį, informuoti tiesioginį Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovą. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4.1. Vykdyti darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko reikalavimus, ilsėtis, valgyti ir rūkyti tam tikslui skirtose vietose, dirbti tik tą darbą, kurį paveda tiesioginis Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovas, ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai.

4.2. Palaikyti tvarką darbo vietoje.

4.3. Darbo metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

4.4. Nedirbti jei darbo vieta nepakankamai apšviesta.

4.5. Draudžiama mechaniškai užremti arba užkišti valdymo mygtukus, avarinius išjungėjus arba paleidimo aparatūrą.

4.6. Nejungti elektros prietaisų, įrengimų be tiesioginio Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovo leidimo.

4.7. Draudžiama valyti dulkes nuo elektros įrenginių, prietaisų, neatjungus jų iš elektros tinklo.

4.8. Saugoti, kad mechaniškai nebūtų pažeidžiama elektros instaliacija ir aparatūra.

4.9. Pasirodžius dūmams, liepsnai iš elektros įrengimo, atsiradus triukšmui ar didelei vibracijai skubiai išjungti elektros įrengimą. Įkaitęs variklis laikomas apie 70°C (pridėjus ranką, sunkiai galima išlaikyti).

4.10. Elektros srovės sužalojimo atveju, nedelsiant nukentėjusįjį atpalaiduoti nuo įtampos veikimo, išjungiant įtampą. Atitraukiant nukentėjusįjį vengti prisiliesti prie greta esančių metalinių daiktų ir drabužiais neapdengtų nukentėjusiojo kūno dalių. Jei reikia liesti neapdengtas nukentėjusiojo kūno dalis, teikiantysis pagalbą turi save izoliuoti, ant rankos uždedant šaliką, kepurę ir pan. arba po kojomis pasidedant guminių kilimėlių, guminę medžiagą ir pan. Suteikti pirmąją medicininę pagalbą ir iškviesti gydytoją.

4.11. Elektrosaugos reikalavimai:

4.11.1. neliesti drėgnomis rankomis elektros laidų, kabelių, kištukų, prietaisų ar įrenginių;

4.11.2. nedirbti su elektros įrankiais ar prietaisais, jeigu prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis;

4.11.3. nedirbti su netvarkingais elektros įrankiais, prietaisais ar įrenginiais;

4.11.4. dirbti tik su įžemintais prietaisais bei įrenginiais;

4.11.5. nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio apšildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių (stalinės lempos ir kt.), kad, esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei per žmogaus kūną;

4.11.6. panaudojus elektros įrankį, prietaisą ar įrenginį, tuoj pat išjungti;

4.11.7. nedirbti su elektros prietaisais, jei ant jų pateko skystis;

4.11.8. neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištuko, kištukinio lizdo. Tai atlikti privalo darbuotojas, turintis reikiamą kvalifikaciją.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Būtina išjungti elektros srovę ir pranešti tiesioginiam Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovui šiais atvejais:

5.1.1. pastebėjus stiprų detalių, laidų įkaitimą;

5.1.2. sugedus elektros instaliacijai (neveikia, kibirkščiuoja kištukinis elektros lizdas, jungiklis);

5.1.3. nutrūkus elektros energijos tiekimui;

5.1.4. žaibavimo metu išjunkite kompiuterį ir periferinius įrenginius iš elektros tinklo (ištraukite kištukus iš rozečių);

5.1.5. pažeidus laidų izoliaciją arba kai jaučiamas charakteringas degančios izoliacijos kvapas;

5.1.6. pastebėjus padidėjusį triukšmą ar vibraciją;

5.1.7. spausdintuvą išjungti nedelsiant, jei pasirodo dūmai, jei jis netvarkingai spausdina;

5.1.8. pajutus elektros srovės poveikį;

5.1.9. nutrūkus elektros energijos tiekimui.

5.2. Įsijungus apsauginei ar priešgaisrinei signalizacijai, nedelsiant reaguoti į pavojaus signalą:

5.2.1. apžiūrėti pažeistą zoną;

5.2.2. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;

5.2.3. skambinti bendruoju pagalbos telefonu 112.

5.3. Kilus gaisrui:

5.3.1. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;

5.3.2. nedelsiant pranešti apie gaisrą priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybai telefonu 01 arba kreiptis į bendrąją pagalbos centrą tel. 112;

5.3.3. informuoti žmones apie gaisrą;

5.3.4. evakuoti žmones;

5.3.5. gaisrą gesinti turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis (gesinti galima tik angliarūgštiniais, milteliniais gesintuvais arba uždengiant nedegia medžiaga);

5.3.6. darbuotojas privalo mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.

5.3.7. informuoti tiesioginį Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovą.

5.4. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, pakeliui į darbą arba iš darbo:

5.4.1. nedelsiant iškviesti greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112 arba kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą;

5.4.2. suteikti pirmąją medicinos pagalbą;

5.4.3. informuoti tiesioginį Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovą;

5.4.4. darbo vietą ir įrenginių būklę iki bus pradėtas tirti nelaimingas atsitikimas, reikia išlaikyti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu; jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus tam tikru aktu.

5.5. Įvykus avarijai nedelsiant išeiti iš pavojingos zonos ir informuoti tiesioginį Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovą.

5.6. Esant ypatingam atvejui, keliančiam grėsmę darbuotojo saugai ar gyvybei, evakuotis iš pastato artimiausiu keliu, vadovaujantis evakuacijos schemomis ir ženklais.

5.7. Įvykus elektros įrenginių pažeidimams arba avarijai, darbuotojas privalo imtis priemonių, kad nesusidarytų pavojus žmonių gyvybei, gaisrui kilti ir įrenginių sugadinimui, nedelsiant pranešti tiesioginiam Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovui.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6.1. Sutvarkyti darbo vietą, kurioje buvo dirbama.

6.2. Išjungti iš elektros tinklo naudotą elektrinį įrenginį ar prietaisą.

6.3. Tvarkingai spintelėje susidėti darbo drabužius, jei tokie buvo naudojami.

6.4. Darbuotojas, prieš uždarydamas darbo patalpas, privalo patikrinti:

6.4.1. ar nesijaučia patalpose dujų, degėsių ir kitų nebūdingų specifinių kvapų;

6.4.2. ar išjungti, kurie pasibaigus darbui turi būti išjungiami, elektros įrenginiai, prietaisai, apšvietimas;

6.4.3. ar uždaryti langai ir kitos angos;

6.4.4. ar neužkrauti takai, skirti priėjimui prie gaisro gesinimo priemonių, evakuacinių išėjimų.

6.5. Darbuotojas, pastebėjęs išvardintų reikalavimų pažeidimus, privalo imtis priemonių jiems pašalinti. Jei jis to padaryti negali, pranešti apie tai tiesioginiam Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovui.

6.6. Informuoti tiesioginį Vilniaus lopšelio-darželio „Molinukas“ vadovą apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turinčius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.
